

TÁRSULATI ÜGYEK.

JEGYZŐKÖNYVI KIVONATOK A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT ÜLÉSEIRŐL

KÖZGYÜLÉS

1883-ik évi január hó 24-én.

Elnök: Dr. SZABÓ JÓZSEF, a társulat alelnöke.

I. Elnök mindenekelőtt jelenti a Közgyűlésnek, hogy REITZ FRIGYES, miniszteri tanácsos úr, társulatunk elnöke, a mai közgyűlésen betegsége miatt nem jelenhet meg s ennél fogva az elnöki tisztség teljesítése az alelnökre háramlott. Ezek után elnök a Közgyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

II. SZABÓ JÓZSEF, alelnök, előadja megemlékezését dr. PETERS KÁROLY, gráci tanárról, társulatunk két év előtt elhunyt tiszteleti tagjáról. (Egész terjedelmében közöljük a jelen füzet 3—8. lapján.)

III. Elnök bemutatja a múlt 1882. évi január 25-én tartott Közgyűlés hitelesített jegyzőkönyvét s egyszersmind a mai Közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére MAKAY ÁGOSTON és VÁLYA MIKLÓS rendes tagokat nevezi ki.

IV. PETHŐ GYULA, helyettes első titkár előadja *titkári jelentését* a társulatnak 1882-ik évi működéséről, a mint következik:

Tisztelt Közgyűlés!

A magyarhoni Földtani Társulat választmánya — a legutóbbi közgyűléstől nyert fölhatalmazása alapján — 1882. márczius 1-jén tartott ülésében a titkári tisztséget az 1883-ik évi januári Közgyűlés idejéig, tehát maig FRANZENAU ÁGOSTON úrra s az én csekély személyemre ruházta. E fölötté megtisztelő megbízás folytán nekem jutott a szerencse, hogy a mai Közgyűlésen jelentést tegyek társulatunk lefolyt évi munkálkodásáról, s hogy egyszersmind néhány fontosabb adat fölemlítése által emlékezetébe idézzem a tisztelt Közgyűlésnek a megelőző két év munkálkodását is, — hogy legfőbb mozzanataiban fölfrissítsem a lefolyt triennium szellemi életét.

A Földtani Társulat *szellemi munkássága* a lefolyt évben is főleg három irányban nyilvánult: Először *szaküléseiben*, a melyeken az évnek szorgalmi szakában havonként találkoznak érdeklődő tagtársaink, hogy egymás kutatásainak és tanulmányainak eredményét meghallgassák, méltassák és fölötté eszmét cseréljenek; másodsor *folyóirataiban*, a *Földtani Közlönyben* és a *Földtani Értesítőben*, a melyek magukban foglalják a szakülésen tartott előadásokat, a bemutatott értekezéseket s általában arra töreksenek, hogy Magyarországnak földtani, ásványtani és őslénytani megismertetését mentől biztosabb és mentől jelentékenyebb léptekkel segítsék elő, de sőt — a mennyire az eddigi keret és szervezet megengedte — tekintettel legyenek a külföld tudományának jelentékenyebb haladásaira is. Társulatunknak harmadik irányú s nem kevésbé fontos szellemi munkálkodása a

tizenkét tagú *választmány*nak, a társulat belső ügyei *igazgató testületének* tanácskozásában összpontosúl. Ez az a forum, a mely mellözve minden egyéb tekintetet, éber szemmel őrködik a társulat jóléte fölött, szeretettel és lelkesedéssel eltelve a nemes ügy iránt, fontolóra vet minden mozzanatot, eszmecseré tárgyává tesz minden felvetődő eszmét, a melytől a társulat életére, fölvirágzására és működésének sikerére nézve valami jót, üdvöset remél, oly értelemben, hogy egyszersmind a nemzet tudományos haladásának is hasznára lehessen.

Őszinte megilletődéssel vallom be, tisztelt Közgyűlés, hogy ámbátor eddigelé csak néhány ülésen volt szerencsém társulatunk *igazgatói testületének* tanácskozásain részt venni — mély tisztelet gyökerezett meg bennem e testület iránt, mely se időt, se fáradságot nem kimélve vonja tanácskozásai keretébe mindazon fölmerülő eszméket, a melyeket egyik vagy másik tagtársunk megpendít, megvizsgálja ízről-tőre ama jóakarató skepszissel, a mely legelső sorban is azt kérdi: a *közügynek* javára léssen-e az eszme, ha *testté* válik? — megvilágítja a tapasztalás szövétnekével, s ha azt veszi észre, hogy az a társulat ügyének javára szolgálhat, elkövet mindent, hogy testté változtassa.

Választmányunknak e mélyreható gondossága és lelkesedésre buzdító eljárása érteti meg velem, miért esett oly nehezen hivatalbeli elődeimnek — a kiknek én ideig-óráig való helyettesül hívattam meg — *miért* esett nekik oly nehezen megválni a társulat ügyeinek vezetésétől? — azért, mert el kellett szakadniok egyszersmind attól a testülettől is, a mely minden lépéseket őszinte jóakarattal kísérte, minden cselekedetüket az érdeklődés melegével táplálta s szakadatlanul segedelmökre volt, hogy a jó eszmék, legyenek azok még oly csekélyeknek tetszők is, el ne vesszenek, hanem diadalra jussanak a közös cél érdekében. Az életnek súlyos küzdelmei és elhintett örömei között, tisztelt Közgyűlés, nincs édesebb küzdelem, mint az, a melyet a közügy érdekében folytatunk és nincs igazabb öröm, mint az, a melyet akkor érezünk, ha egy-egy jó eszmét a közügy s a tudomány érdekében diadalra segítettünk! — Ha ebben a munkában meglesz jövendőre is a kellő harmónia, ha a közös cél érdekében minden tagtársunk kész lesz válllvetve közreműködni, akkor a magyar geológusok kicsiny társasága erős törzsszé fog összeforrni, s ha számra nézve nem jelentékeny is, hovatovább annál szebb eredményeket fog fölmutatni.

De legyen szabad immár tulajdonképeni feladatomra áttérnem, hogy beszámoljak a múlt év eredményéről s főlemlítsem röviden az egész triennium eredményeit.

Szaküléseinken a múlt évi beszámolás óta 14 előadó 30 előadást tartott, és pedig:

FRANZENAU ÁGOSTON megismertette a *Nummoloculina* néven fölállított új foraminifera-nemet, bemutatva egyszersmind ennek egyetlen fajtát, mely Magyarországnak is több helyén előfordúl.

HALAVÁTS GYULA Fehértemplom-Kubin környékének földtani viszonyairól értekezett.

INKEY BÉLA bemutatta CSEH LAJOS dolgozatát a Szklono területén létező régi bányák környékének geológiai viszonyairól.

KALECSINSZKY SÁNDOR két ülésen két ásvány elemzés adatait terjesztette elő:

egy szarvaskői amphiból mennyiségi elemzését s egy göllniczbányai chalkopyrit elemzését.

KOCH ANTAL két ülésre küldött két-két részből álló közleményeket: az egyikben bírálatosan ismertette KISPATIC zágrábi tanárnak a Fruska Gorai (más néven Pétervárad Hegységbeli) alkatváltott és kitörésbeli kőzeteket tárgyzó értekezéseit, a másik alkalommal «Geológiai közlemények a Fruska Gorából» czímen előbb a ledincei nemrég fölfedezett ólomércztelerről, azután a rakováci dolerites phonolithról értekezett.

KRENNER JÓZSEF SÁNDOR a magyarországi Fischeritről olvasott értekezést.

LŐCZY LAJOS egy előadásban Krassómege északi részének geológiai viszonyait ismertette meg; egy más alkalommal pedig bemutatta PETHŐ GYULA előleges közleményét a Sphaerulit-kagylók sarokpántjának felfedezéséről.

MATYASOVSZKY JAKAB értekezett a Sajómelléki, általa megvizsgált Radvánszky-féle széntelegekről.

PETHŐ GYULA kivonatossan ismertette «A *Neithea* és a *Vola (Janira)* kagylónemeknek szabatosabb megalapítását és különválasztását tárgyzó értekezését; más alkalommal a *Nerita*-nem új csoportosítását mutatta be.

SCHAFARZIK FERENCZ előterjesztette a zágrábi földregési tünemények graphikus statisztikáját, kivonatossan megismertette «Gömör- és Nógrádmegye bazaltvidéke» czimű nagyobb dolgozatát, értekezett a ledincei és a pétervárad nephelinphonolithról, bemutatta KOCH ismertetéseit, szólt a budai várhegyben talált pisolithokról és képződésük körülményeiről és jelentést tett a földregési bizottság eddigi működéséről.

STAUB MÓRICZ értekezett a Zsily völgyének fosszil flórájáról, ausztráliai pliocénkori növényekről és Ausztrália fosszil flórájáról, kiderítette egy Magyarországra nézve új ősnövényfaj kérdését, kimutatván a pécsi alsó liaszban a BONGNIART-féle *Ctenopteris cycadea* előfordulását, negyedik előadásában Japán fosszil flóráját ismertette meg a legújabb kutatások világánál, míg végre a legutóbbi ülésen a fosszil Conferviták kérdéséhez járult új és fölvilágosító adatokkal.

SZABÓ JÓZSEF két modern szerkezetű petrographiai mikroszkópot mutatott be; egy hosszabb előadásban pedig a múlt nyár folytán Észak-Amerikában tett nagyobb utazásának részleteit vázolván «Az első bányászati kiállítás Denverben, Colorado állam fővárosában» czímen tartott előadást és gazdag szerzeményeiből számos nagyértékű tárgyat mutatott be.

SZONTAGH TAMÁS Mogyoród környéke geológiai ismeretéhez járult adatokkal és megismertette az Aesculap-társaság kelenföldi keserűvíz-kútjainak geológiai viszonyait.

SZTERÉNYI HUGÓ értekezett egy sajtóságos Augitrachytról, kivonatossan ismertette ROSENBUSCH-nak egy újabb értekezését és bemutatta néhány krassószőrénymegyei kőzet petrographiai vizsgálatának eredményeit.

Ha az imént lefolyt évnek e nem jelentéktelen munkásságához, hozzáveszszük a megelőző két év alatt tartott előadásokat is, kétszer annyi előadóval és épen háromszor annyi előadással találkozunk, világos jelöl annak, hogy a munkaködv az évek jártán egy cseppet sem lankadt. A három év folytán 29 előadótól 90 előadás terjesztett elő a szaküléseken. Az összes eredmények szerint előadásokat tartottak a triennium alatt:

Előadó	Tartott előadások száma			összesen
	1880-ban	1881-ben	1882-ben	
Bernáth József	2	1	—	3
Buday József	—	1	—	1
Cseh Lajos	—	—	1	1
Cserey A. Lukács	—	1	—	1
Franzenau Agoston	1	1	1	3
Guekler Győző	—	1	—	1
Halaváts Gyula	4	3	1	8
Hantken Miksa	1	1	—	2
Dr. Hofmann Károly	1	—	—	1
Inkey Béla	3	2	—	5
Kalecsinszky Sándor	—	—	2	2
Koch Antal	3	—	2	5
Dr. Krászonyi József	1	—	—	1
Dr. Krenner József Sándor	1	1	1	3
Lóczy Lajos	—	2	1	3
Matyasovszky Jakab	1	—	1	2
Dr. Pethő Gyula	—	—	3	3
Dr. Primics György	—	1	—	1
Roth Lajos	1	1	—	2
Dr. Roth Samu	—	1	—	1
Dr. Schafar ik Ferencz	3	2	5	10
Schmidt Sándor	2	2	—	4
Dr. Staub Móricz	1	1	5	7
Dr. Steiner Antal	—	1	—	1
Stürzenbaum József	1	—	—	1
Dr. Szabó József	3	2	2	7
Szontagh Tamás	1	—	2	3
Dr. Sztérenyi Hugó	1	3	3	7
Tausz Ferencz	1	—	—	1
29 előadótól	32	28	30	90 előadás.

Ezeknek az előadásoknak legnagyobb része a *Földtani Közlönyben* és a *Földtani Értesítőben* részint már megjelent, részint a legközelebbi napokban fog megjelenni.

Ami társulatunk folyóiratait illeti, ezek a lefolyt évben egészen a régi csapáson haladva s az eddig megszokott terjedelemben jelentek meg: Az *Értesítő* utolsó számai, melylyel a harmadik kötet bezáródott, a múlt év utolsó hetében küldettek szét tagtársainknak, míg a *Közlöny* hátralevő füzetei már sajtó alatt vannak, s hogy eddig is szét nem küldethettek, csupán a műmelléletek körül fölmerült nehézségeknek tulajdonítható. E folyóiratok reformjára és némileg módosított alakban leendő kiadására nézve a választmány kebelében hosszabb tárgyalások folytak a legutóbbi hónapok alatt. Később, a midőn a választmány előterjesztéseit lesz szerencsém előadni, fel fogom sorolni a részleteket is, a melyek a választmány tanácskozásainak alapjául szolgáltak s ez alkalommal eldöntés végett a tisztelt Közgyűlés elé terjesztetnek.

A választmány a múlt január óta máig *kilencz* ülést tartott, a melyben a társulat belső életét illető ügyekkel, de azonkívül távolabbra kibató és általánosabb érdekű kérdésekkel is foglalkozott.

Méltóztatik emlékezni, hogy társulatunk választmánya már tavaly fölkérte volt a nagym. pénzügyi miniszteriumot a magyarországi sóskutakra és sósforrásokra vonatkozó adatok összegyűjtésére, a mit a fölkért miniszterium csakugyan a legnagyobb készséggel összegyűjtetett s hálára méltó liberalitással bocsátott volt a társulat rendelkezésére. E becses adatok feldolgozásával a választmány FISCHER

SAMU tagtársunkat bizta volt meg, a ki később arra is hajlandónak nyilatkozott, hogy ha az összes sóskutakból próbák küldetnének be, kész volna azokat — az adatok nagyobb biztossága szempontjából — a főbb alkatrészekre nézve egyenként chemiai elemzésnek alávetni. A választmány erre nézve is kérelmet intézett a pénzügyi miniszteriumhoz s eredménye az lón, hogy a sósvizek egész sorozatából érkeztek a társulathoz próba-adagok, a melyek dr. FISCHER úrnak adattak át feldolgozás végett. Az eddigi vizsgálatok átnézetes eredményét FISCHER úr a választmány múlt novemberi ülésén terjesztette elő; jelentésének kivonata az Értesítő múlt évi utolsó füzetében jelent meg. — FISCHER úr kérelmére még egy más kérdésre nézve is intéztetett kérelem a pénzügyi miniszteriumhoz, arra nézve ugyanis, hogy a pénzügyi igazgatóságok azokról a helyekről is küldenének be vagy sósvíz-próbákat vagy fölvilágosító adatokat a források mibenlétére nézve, a melyekről eddigelé nem küldöttek, de a melyekről mint sósvízű kutak helyéről az irodalom megemlékezik. Erre a kérelemre is sűrűn érkeztek a felvilágosító adatok válaszul, úgy hogy ez időszerint a magyarországi sóskutakat és sósforrásokat illetőleg társulatunk oly számos és becses adattal rendelkezik, a mennyi eddigelé bizonyára sehol sem volt egy csomóban összegyűjtve.

Európa geológiai térképének ügyéről, mely szintén több ízben foglalkoztatta a társulat választmányát, még a jelen ülés folyamán szerencsések leszünk SZABÓ alelnök úrtól bővebb felvilágosítást hallani.

A földrengési bizottság működéséről a múlt szakulésen hallottunk részletes jelentést. Tevékenysége eddig nem öltött nagyobb mérvet, de az összeköttetések hálózata mind sűrűbbé és sűrűbbé fonódik az országban, úgy, hogy maholnap nem lesz a magyar földnek egyetlen nevezetesebb pontja sem, a honnan gyors hír ne érkezék a bizottság levelezőitől, ha valami számba veendő változás adja magát elő. Hálával kell e helyütt megemlékeznünk a magyar tudományos akadémiának mathem. és természettudományi állandó bizottságáról, mely a földrengési bizottság költségeire legutóbb ismét 150 frtot utalványozott.

A történeti hűség érdekében meg kell említenem azt is, hogy választmányunk kebeléből indult ki az ó-ruzsina nevezetes őskori barlang *tüzetesebb* megvizsgálásának az eszméje is. A Földtani Társulat fölötte szigorú anyagi viszonyai nem engedik meg egy idő óta, hogy kiküldetésekre valamelyes összegeket fordítson. Nem engedték meg ez alkalommal sem. Átírt tehát a testvér Természettudományi Társulat választmányához, mely örömmel karolta föl az eszmét s a barlangnak újból való tüzetes megvizsgálásával — a rendelkezésére levő országos segélyből — TÖRÖK AURÉL, ROTH LAJOS és LÓCZY LAJOS tagtársainkat bizta meg, kik a reájuk bízott feladatnak meg is feleltek s jelentésök, a mint értesülünk, legközelebb sajtó alá kerül.

Meg kell még említenem a választmány intézkedései során, hogy a lefolyt évben elrendelte, miként a társulat eddigi kiadványairól *betűsoros tartalommutató* készíttessék. A munkával HALAVÁTS GYULA tagtársunk bízott meg, a ki az 1880-ig terjedő indexet elkészítette s az a bírálók kedvező véleménye alapján készen áll a kiadásra.

Áttérek ezek után társulatunknak legfőbb éltető elemére, tagjaihoz való viszonyára.

A triennium kezdetén, vagyis 1881 januárban volt a társulat rendes tagjainak száma ... 335

A múlt 1882. januárban a szenvedett veszteségek után ... 324
 azaz a megelőző évhez képest 11-gyel kevesebb.

Az idén, 1883. januárban a rendes tagok létszáma ... 328
 a múlt évi létszámhoz képest tehát 4-gyel emelkedett.

A lefolyt év jártán négy tagtársunkat ragadta el a halál: Elvesztettük Zarándi KNÖPFLEK VILMOS-t, társulatunknak 1854 óta buzgó tagját, SIMONYI ERNŐ országgyűlési képviselőt, a ki maga is nagy örömmel foglalkozott őslénytani tárgyak gyűjtésével, és FAILHAUER ALAJOS nyug. pénzügyi tanácsost Leobenben.

Kiléptek az év folytán 12-en. Úgy hogy összes veszteségünk a múlt év folytán 16. — De minthogy a múlt közgyűlés óta 20 új tagot választottunk, a szenvedett veszteségeken túl mégis némi emelkedés mutatkozik.

Az összes tagok létszámát tekintve, van jelenleg a társulatnak :

- 1 pártfogója,
- 7 tiszteleti tagja,
- 4 pártoló tagja,
- 6 alapító tagja,
- 6 levelező tagja és
- 328 rendes tagja.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a rendes tagok e létszámában benne foglaltatnak a selmeczi főkegyesület tagjai is, számra 33-an, úgy hogy azon tagtársaink száma, a kik az anyatársulat pénztárába küldik az évi díjat, csak 295.

E 295 tag közül az évi díjat eddigelé 234 tagtársunk fizette be, vagyis kekszámában 80%.

Új alapító vagy pártoló tagot a lefolyt évben nem voltunk szerencsések a névsorba jegyezhetni.

Hátra volna még, hogy az iméntiekkel kapcsolatban megemlékezzünk röviden a lefolyt év *anyagai eredményeiről*. Ha a pénztárnok úr ama kimutatásából, melyet a közgyűlésileg kiküldött szám- és pénztárvizsgáló urak hitelesítették s a melyet a tárgyak sorrendében nyomban elő fogok terjeszteni, kiveszszük azokat az adatokat, a melyek a szorosabb értelemben vett *forgó tőkét* képezik, s ha ezeket egyszersmind az 1882-ik évre szóló előirányzattal is összehasonlítjuk, úgy a következő eredmény áll előtünk :

Bevétel.

	Előirányzat 1882-re	Bevétel 1882-ben
Pénztári maradék 1881 végén	221.19	221.19
Eszterházy Miklós herceg adománya	420.—	420.—
Értékpapírok kamatai	225.—	238.75
Takarékpénztári kamatok	—	32.09
Oklevelek díja	—	24.06
Rendes tagok évdíjai	1430.—	1317.54
Kiadványok eladása	100.—	137.12
Rendkívüli bevétel	—	2.97
Összesen	2396.19	2393.72

Az előirányzat tehát 2 frt 47 krral haladta meg a tényleges bevételt.

Kiadás.

	Előirányzat 1882-re	Kiadás 1882-ben
Igazgatás, ügykezelés költségei	780.—	766.74
Kiadványok nyomtatása	1450.—	1089.27
Expediitio és postaköltség	130.—	112.26
Különfélék	—.	100.70
Összesen	2370.—	2068.97

A kiadás tehát 301 frt 3 krral kevesebb, mint a mennyi előirányozva volt. Ehhez képest a valódi pénztári maradék 324 frt 75 kr. — Ha ehhez hozzáadjuk azt a 15 frt 8 krnyi maradékot, mely a papirosokba fektetett alapítványi összegekből megmaradt, a pénztárnak összes pénzkészlete 339 frt 83 kr.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy ebből az összegből még mintegy 280 frt a Földtani Közlöny most készülõ füzeteire (1882-ik évfolyam 7—12. füzet) fordítandó, úgy hogy az 1883-ra valóban rendelkezésünkre levõ pénztári maradék a 60 frtot alig fogja meghaladni.

Társulatunk vagyonának állását tekintve, a társulat vagyónát képezi:

értékpapirokban elhelyezve	4300 frt
1 kötelezvényen	300 „
összesen	4600 frt

Ha ehhez hozzávesszük a 339 frt 83 kr. pénzkészletet, 1883. január 1-jén a társulat vagyona 4939 frt 83 kr., vagyis 113 frt 64 krral több, mint 1882. január 1-jén volt és 218 frt 05 krral több, mint 1881. január 1-jén volt.

A társulati *tiszta vagyon emelkedése* a triennium kezdetétõl fogva máig 213 frt 05 kr.

*

Szándékosan legutoljára hagytam, tisztelt Közgyûlés, egy kiváló érdekû pont fölemlítését, értve ez alatt a selmeczi fiók-egyesületnek a társulat anyatörzséhez való viszonyát. A legutóbbi évek alatt nem egy tagtársunk kérdése hangzott fel, hogy vajjon a míg a budapesti anyatársulat küzd az anyagi nehézségekkel, a míg folyóiratát csak a legnagyobb áldozattal képes föntartani, megvonva dolgozó társaitól még a legszerényebb jutalmat, az írói tiszteletdíjat is, tesz-e a selmeczi fiók-egyesület annyi hasznot a geológiának, a mi a reá fordított áldozatnak megfelel?

A legutóbbi napok erre nézve alaposan fölvilágosítottak bennünket. PÉCH ANTAL miniszteri tanácsos úrnak a selmeczi fiók-egyesület elnökének a választmány elé terjesztett levelébõl értesültünk, hogy mily érdemes czélt tűzött a selmeczi fiók-egyesület maga elé: nem csekélyebbet, mint *Selmecz vidékének földtani fölvételét*. PÉCH tagtársunk kimerítõ levelébõl megtudtuk azt is, hogy e fölvételek már tetemesen előrehaladtak, hogy a jelen évben már mintegy 200 példány átnézetes térkép fog a geológusoknak rendelkezésére bocsáttatni, a melyekbe a kőzetek határait belerajzolhatják és kifesthetik, úgy hogy *legkésõbb a jövõ évben Selmecz földtani térképe készen lesz.*

A fiók-egyesületnek jelenleg 482 frtra rugó pénzkészletét a térképek színes kiállítására óhajtják fordítani, abban a meggyőződésben, hogy a még egyrészt e munkára más közeg kevesebb költséggel nem vállalkozhatnék, másrészt azt az összeget hasznosabb célra aligha lehetne fordítani.

A választmány a maga részéről nagy örömmel vette tudomásul e esendes, de hasznos munkának illetően fejlődését s a legszebb remények tudatában a jövő évre is ajánlja a selmeczi fiók-egyesület fõntartását.

Ezekkel, tisztelt Közgyûlés, számot adtam — legalább legfõbb mozzanataiban — a lefolyt év eredményeirõl, s ha mégis nem szólottam volna elég világosan és elég kimerítõen, kérem a tisztelt Közgyûlést, méltóztatnék tekintetbe venni, hogy megbízatásom óta tényleg alig néhány hónapot töltöttem a haza földén s nem volt alkalmam mindennel oly behatóan foglalkozni, a mint különben óhajtottam volna; legyen szabad ennél fogva kegyes elnézésekre számítanom. De bármily rövid volt is az idõ, a mit a társulat szolgálatában eltölteni szerencsém volt, egy körülmény határozottan kidomborodik elõttem, az: hogy a magyarhoni Földtani Társulat, a mint eddigelé csüggedni nem volt oka, ezentûl tagjainak buzgalmasában, a háromszáz tagú szövetség erejében bízva, bátran szembeszállhat azzal a rejtélyes szellemmel, melynek a neve *jövõ*. Minden esztendõ fog reá hozni új örömeket, új sikert!

*

V. A titkár bemutatja CZANYUGA JÓZSEF társulati pénztárnok kimutatását, melyet a múlt közgyûlés által kiküldött szám- és pénztárvizsgálók hitelesítettek s a mely a következõ:

A magyarhoni Földtani Társulat pénztárának állása 1882. végén.

BEVÉTEL	frt	kr.	KIADÁS	frt	kr.
Pénztári maradék 1881 végén...	221	19	Igazgatási kiadások...	766	74
Herczeg Eszterházy Miklós pártfogói adománya	420	—	Kiadványok költségei, és pedig:		
Hantken Miksa alapítványának visszavétele a takarékpénztárból	105	—	Nyomdai költségek	1089.27	
Értékpapírok kamatai	238	75	Expediálási „	27.28	
Takarékpénztári kamatok	32	09	Postadíjak	84.98	1201 53
Befizetett évdíjak	1317	54	Takarékpénztárba tett összeg	420	—
Befizetett oklevéldíjak	24	06	Tõkésítés	289	92
Kiadványok eladása és előfizetések	137	12	Különfélék	100	70
Visszavétel a takarékpénztárból	620	—		2778	89
Rendkívüli bevétel	2	97		339	83
	3118	72		3118	72

Vagyoni állás 1882. végén.

Értékpapirokban elhelyezve	4300 frt — kr.
1 kötelezvényben	300 „ — „
Készpénzben	339 „ 83 „
összesen	4939 frt 83 kr.

Budapest, 1882-ik évi deczember hó 31-én.

CZANYUGA JÓZSEF,
pénztárnok.

Ezen kivonat az általunk megvizsgált és helyesnek talált számadással minden pontjában megegyezik.

Budapest, 1883. január 19-én.

Az 1882. évi közgyűlés által kiküldött szám- és pénztárvizsgálók:

PFISZTER KÁROLY, s. k.

SCHAFARZIK FERENCZ, s. k.

VI. Elnök fölteszi a kérdést, van-e a jelenlevő tagtársaknak valamely észrevételök az imént előadott tiszti jelentésekre? — és tudomásul veszi-e a Közgyűlés e tiszti jelentéseket?

Észrevételt senki sem tett s a Közgyűlés a tiszti jelentéseket egyhangúlag tudomásul veszi.

VII. Ezekkel kapcsolatban a Közgyűlés, az elnök ajánlatára, a jelen 1883-ik évi számadások revisiójára s a pénztár megvizsgálására a maga részéről PFISZTER KÁROLY ÉS MAKAY ÁGOSTON rendes tagokat nevezi ki.

VIII. A választmány előterjesztései során legelőször is előadja a titkár, hogy a legutóbbi választmányi ülést, mely a jelen Közgyűlést megelőzőleg január 21-én tartatott, — igen fájdalmas és nem várt meglepetés érte: Társulatunk elnöke Bányai Reitz Frigyes miniszteri tanácsos úr ő méltósága, levélben tudósította az alelnök urat, hogy elnöki tiszteréről való lemondását a választmány tudomására juttatná, s hogy egyszersmind végleges felmentését illető kérelmének tolmácsa legyen. Elnök úr ebbeli elhatározását azzal okadatulja, hogy ámbár szívesen áldozná a társulatnak továbbra is szolgálatát, de előhaladott kora és ismételve beállott gyengélkedései akadályt szabnak akarata elé és legfőképen az esti órákban tartatni szokott üléseken való megjelenés válik leginkább terhessé reá nézve.

A választmány elnök úr ő méltósága elhatározását mély megilletődéssel és sajnálkozással vette tudomásul s elhatározta, hogy módot fog ajánlani a Közgyűlésnek a lelépő elnök nagy érdemei hálás elismerésére és kitüntetésére.

Erre dr. Szabó József alelnök ragadja meg a szót s a választmány nevében a következő indítványokat terjeszti a Közgyűlés elé:

Először: Bányai Reitz Frigyes elnök úr ő méltóságának ama nagy érdemeiért, a melyeket a társulat irányában közel hat évi alelnöksége és tizenkét évi elnöksége alatt szerzett, a mely idő alatt az ő bölcs vezetése mellett a társulat ügyei mind szellemileg, mind anyagilag élénk lendületnek és egészséges fejlődésnek indultak, a mai Közgyűlés jegyzőkönyvileg fejezze ki köszönetét.

Másodsor : BÁNYAI REITZ FRIGYES úr ő méltóságát választaná meg a Közgyűlés a társulat tiszteletbeli elnökévé — életfogytiglani megbízással.

Harmadsor : Az örökös tiszteletbeli elnökévé való megválasztás tudomásúl vitével s a jegyzőkönyvi kivonat átadásával közgyűlésileg választandó küldöttség bizassék meg.

A közgyűlés elnök úr végleges lemondásának hírét a maga részéről is mély megilletődéssel és őszinte sajnálkozással veszi tudomásúl. A választmánynak az alelnök úr által előterjesztett indítványait egyhangulag helyesléssel fogadja; — BÁNYAI REITZ FRIGYES úr ő méltóságát a magyarhoni Földtani Társulat örökös tiszteletbeli elnökévé közfelkiáltással megválasztja; — a társulat ügyei körül szerzett nagy érdemeinek elismerését s ez érdemeket illető köszönetét a mai közgyűlés jegyzőkönyvébe igatja. — A küldöttség tagjaitúl a Közgyűlés a maga részéről dr. SZABÓ JÓZSEF alelnököt, BÜCKH JÁNOS és HOFMANN KÁROLY választmányi tagokat és a titkárt nevezi ki.

IX. Tiszteleti tagokúl leendő megválasztásra ajánlja a választmány a következő urakat:

SEMSEY ANDOR urat, a magyar nemzeti muzeumon az ásványtári osztály főőrét, a magyar tudományos gyűjtemények bőkezű mæcenását; továbbá:

BÁRÓ ETTINGSHAUSEN KONSTANTIN urat, a gráci tudomány-egyetemen a botanika tanárát (phytopalæontologus);

BÁRÓ RICHTHOFEN FERDINAND urat, a bonni tudomány-egyetemen a geographia tanárát, és

ZITTEL KÁROLY ALFRED urat, a müncheni tudomány-egyetemen a palæontologia és geologia tanárát,

mint a kik a földtan és az őslénytan terén nagybecsű és számos kutatásaik által szereztek kiváló érdemeket.

Mind a négyen egyhangulag megválasztattak.

X. A titkár előterjeszti a választmány ajánlatát a társulat folyóiratainak a jelen 1883-ik évben leendő kiadására nézve. Előrebocsátva, hogy a legutóbbi három hónap folytán a választmányban behatóbb eszmecserék folytak erre a kérdésre nézve, mely megelőzőleg már bizottsági tanácskozásoknak is tárgyát képezte, a megállapodásokat a következő pontokba foglalja össze:

1-ször. Tekintetbe véve azt, hogy Magyarországon nem kevesebb, mint hat olyan tudományos társulat és illetőleg folyóirat van, a hol földtani és rokon tárgyú értekezések jelenhetnek meg, — és tekintetbe véve másrészt a közreműködő munkások kicsiny számát, a választmány ajánlja, hogy 1883. januártól kezdve a társulat az eddig három éven át kiadott, évenként 8—9 ív terjedelmű *Földtani Értesítőt* szüntetné meg.

Ajánlja továbbá ezzel kapcsolatban, hogy ezentúl a *Földtani Közlöny* rövidebb időközökben adassék ki, és pedig, ha a körülmények megengedik, úgy, hogy a nyári szünetek kivételével minden egy-két hónapban jelenjék meg egy füzet.

Az imígy módosított *Földtani Közlöny* magában foglalná a társulat belső életének és nyilvános működésének minden lényeges mozzanatát, közölné a beérkező értekezéseket és jelentéseket, kiváló súlyt fektetne az irodalmi ismertetésekre, és örömmel nyitna tért az olyan népszerű értekezések számára is, a melyek

nem csupán régen ismeretes tényeket ismételnék, hanem újabb kutatásokkal vagy fölfedezésekkel foglalkoznak s ennél fogva a szakembert is érdeklik. — Megjegyzendő e helyütt, hogy a *Földtani Közlöny* német vagy más nyelvű *függeléke* ezentúl is föntartandó lenne.

2-szor. A *Közlöny* kiállításának és tartalmának ellenőrzésére a választmány kívánatosnak tartja, hogy szerkesztő bizottság alakíttassék, a melyhez mint a *Közlöny* igazgató-tanácsához a szerkesztő minden szükséges esetben véleményért fordulhasson, s a melynek döntő szava legyen arra nézve, hogy esetenként valamely közlemény kiadható-e a *Közlönyben* vagy sem.

3-szor. Ajánlja a választmány, hogy a *Földtani Közlönyben* megjelenendő közlemények ezentúl a társulat pénzerejéhez képest, tiszteletdíjban részesíttessenek és pedig, ha a viszonyok megengedik, az eredeti értekezések és a kivonatos ismertetések vagy tanulmányok nyomtatott ívenként 25 frtjával, a fordítások s más efféle közlemények 20 frtjával.

4-szer. Tekintetbe véve azt a testvéri viszonyt, a mely a magyarhoni *Földtani Társulat* és a m. kir. *Földtani intézet* között létezik, — és tekintetbe véve, hogy mind a két institutio egyazon czélt szolgálja, kívánatosnak tartaná a választmány, ha ez a testvéri viszony jövendőre — a czél és a mentől kedvezőbb siker érdekében — még szorosabbra fűzetnék. — Ezt tartva szem előtt, ajánlja a választmány, hogy 1883 januártól fogva válják a *Földtani Közlöny* a két intézet *közös organumává*, úgy azonban, hogy a társulatnak eddigi függetlensége továbbra is csorbitatlanul megőriztessék.

A választmány e tervezett szövetség érdekében érintkezésbe lépett a m. k. *Földtani Intézet* igazgatóságával s arról győződött meg, hogy az intézet a maga részéről örömezt hozzájárulna a társulat óhajtásához s ha végleges megállapodás jöhet létre, szívesen megtenné a reá nézve is kedvező viszony érdekében a szükséges fölterjesztést a nagymélt. földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszteriumhoz, mint az intézet kormányzó főfórumához.

Erre az esetre a választmány méltányosnak vélné, ha a közösség 1883-tól kezdve a *Közlöny* címlapján is kifejeztetnék, olyformán, hogy az eddigi cím alá oda igdatnók azt, hogy

«*Egyszersmind a m. kir. Földtani Intézet hivatalos közlönye.*»

A mi pedig a szövetség kölcsönös kötelezettségeit illeti, erre nézve a választmány ezeket javasolja :

A társulat felajánlja a *Földtani Közlöny* terét a *Földtani Intézet* összes hivatalos jelentései és egyéb hivatalos közlései számára, csupán azt kötvén ki, hogy az intézet évi fölvételi jelentései szintén a *Közlönyben* legyenek kiadhatók. A társulat engedjen át az *Intézet* cserepéldányosai számára a *Földtani Közlönyből* mintegy 100 vagy 200 példányt. — Ezekon kívül felajánlja egyszersmind a társulat, hogy azokat a terjedelmesebb eredeti értekezéseket, a melyek a *Földtani Közlöny* terét meghaladják, az intézet *Évkönyvének* bocsátja rendelkezésére közlés végett.

Eme szolgálatok viszonzásául a *Földtani Intézet* évenként egy közösen megállapítandó méltányos összeggel járulna a *Közlöny* kiállításának költségeihez.

A választmány a maga részéről e szövetség létrejöttét igen kívánatosnak tartja, mert úgy van meggyőződve, hogy az a két szövetkező részre egyaránt jótékonyan fogna hatni: míg egyrészt a földtani társulatra nézve elviselhetőbbé tenné a reá súlyosodó terheket, másrészt a Földtani Intézet hatását élenkebbé tenné a hazában és a külföldön egyaránt és működésének oly részleteivel is megismertetné a közönséget, a melyek eddigelé rejtve maradtak előtte. — A választmány a szövetség eme föltételeit elfogadásra ajánlja a Közgyűlésnek.

A Közgyűlés a választmány tervezetét és ajánlatait közhelyesséssel, egyhangúlag elfogadja, s felhatalmazza a választmányt — ha a földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium kedvező határozata leérkezik — a szövetség megkötésére.

ZSIGMONDY VILMOS megjegyzi, hogy ha a miniszterium határozata kedvező lesz, s ha már az időre részesülne a társulat annyi segedelemben, a mennyit a választmány javasolt, erre az esetre ismét módjában lenne valamelyes összeget földtani kiküldetésekre fordítani. — Örvedetes tudomásúl szolgál.

XI. A titkár előterjeszti az 1883-ik évi bevételek és kiadások előirányzatát, a mint következik:

Pénztári előirányzat 1883-ra.

Bevételek:

1. Pénztári maradék 1882 végén	339.83
2. ESZTERHÁZY MIKLÓS herceg pártfogói adománya	420.—
3. Alapítványi kamatok	230.—
4. Évdíjak (folyó éviék és hátralékok)	1470.—
5. Előfizetések és eladott kiadványok	150.—
Összes bevétel	2609.83

Kiadások:

1. A Földtani Közlöny kiállítására	1640.—
2. Igazgatás költségei	700.—
3. Expeditio, postaköltség és vegyesek	200.—
4. Tőkeösszeg a pénztári maradéokban	18 05
5. Rendkívüli kiadások	30.—
Összes kiadás	2588.05

Az 1883 ik évi összes bevételből	2609 frt 83 krból
levonva az összes kiadást	2588 frt 05 krt
Bevételi többlet 1883 végén	21 frt 78 kr.

Megjegyzendő, hogy a kiadások első tételében a *Földtani Közlöny* kiállítására felvett 1640 forintban benne foglaltatik az 1882-ik évi, még hátralevő füzetek kiállításának költsége, valamint az írói tiszteletdíjakra fölvevett 300 frt is.

Az előirányzatot a közgyűlés egyhangúlag elfogadja.

XII. Ezek után a netalán teendő indítványokra került a sor, de az elnök felhívására indítvánnyal senki sem jelentkezett.

XIII. Elnök, mielőtt visszavonúlna a tiszttal együtt, melynek megbízatása a mai nappal lejár, felhívja a közgyűlést korelnök választására s a tisztújítás megejtésére, és szavazatszedőkké KOKÁN JÁNOS elnöklete alatt SZAUER ARNOLD és KALECSINSZKY SÁNDOR rendes tagokat nevezi ki.

XIV. A titkár felolvassa a választmány által tisztviselőségre és választmányi tagságra ajánlottak névsorát.

Ezek után elnök a közgyűlést a választások tartamára berekeszti s a tisztikai kar visszavonul.

Korelnökké közfelkiáltással báró SPLÉNYI BÉLA választatott meg.

XV. Miután a szavazatok összeszámláltattak, a korelnök a közgyűlést újra megnyitja s a következő eredményt hirdeti ki:

Beadatott összesen 29 szavazat. — Abszolút szótöbbséggel megválasztattak:

Elnökké: SZABÓ JÓZSEF, 26 szavazattal.

Alelnökké: ZSIGMONDY VILMOS, 26 szavazattal.

Első titkárrá: PETHŐ GYULA, 26 szavazattal.

Másodtitkárrá: SCHAFARZIK FERENCZ, 21 szavazattal.

Pénztárnokká: CZANYUGA JÓZSEF, 28 szavazattal.

Választmányi tagokká:

BÖCKH JÁNOS 28,	MATYASOVSKY JAKAB 26,
BRUIMANN VILMOS 28,	ROTH LAJOS 26,
HOFMANN KÁROLY 26,	SEMSEY ANDOR 15,
KRENNER JÓZSEF 20,	SPLÉNYI BÉLA báró 18,
LÓCZY LAJOS 26,	STAUB MÓRICZ 27,

WARTHA VINCZE 21 szavazattal.

A tizenkettedik választmányi tagságra senki sem kapott általános szótöbbséget, ennél fogva a két legtöbb szavazatot nyert jelölt HUNFALVY JÁNOS és SCHMIDT SÁNDOR között újabb szavazás volt megejtendő. — E második turnusban a beadott 22 szavazat közül SCHMIDT SÁNDOR kapott 21 szavazatot s ennél fogva tizenkettedik választmányi taggá SCHMIDT SÁNDOR választatott meg.

XVI. A szavazatok eredményének kihirdetése után az új elnök mind a maga, mind pedig tisztársai nevében köszönetet mond a közgyűlés kitüntető bizalmáért.

XVII. Dr. SZABÓ JÓZSEF jelentést tesz az európai geológiai térkép ügyének jelenlegi állásáról és a STENO emléktáblájára a tavalyi közgyűlésen történt aláírás eredményéről. (L. a jelen füzet 56-ik és 57-ik lapját.)

XVIII. Végül BÖCKH JÁNOS indítványára a Közgyűlés FRANZENAU ÁGOSTON volt másodtitkárnak a társulat ügyei körül kifejtett buzgó működéseért egyhangúlag köszönetet szavaz.

Ezek után elnök a közgyűlést befejezettnek nyilvánítja.

I. SZAKÜLÉS 1883. JANUÁR 3-ÁN.

Elnök: REITZ FRIGYES.

1. Dr. STAUB MÓRICZ: *A fosszil Confervitákról*. Előadó mindenekelőtt a fosszil moszatok ama csoportját jellemzi, melynek a növény-palaeontologusok *Confer-*